

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

124. Conuersio anus ignor. at simplice.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

annuum suum instaurat excursus ad novos populos Christo Regi quærendos. Hoaingam ergo, sextiduo distat, hæc illum perduxit occasio. illuc iuuenes duos Literatos, in prociñtu cum essent ad reditum, subiit animus videndi Sambiasij, referendique in patriam, factin famæ par esset qua passim clarebat. Primus illis cum eo de orbe nostro, & Nostratibus sermo, omnia illis mira, vt nobis vicissim externa omnia. Inde Patrem rogare quid tantum causæ esse potuisset, vt per tot maria, & terras; deserta patria, & quæcumque sunt in vita summè chara, non dubitasset illuc aduena fieri, atque hic breui de arcanis, & præceptis diuinis edita ratione, ita sunt iuuenes repente mutati, vt vellent extemplo baptizari, & contestarentur se esse Christianos. At Sambiasio visum oportere lentius festinari; iuuenes esse, semidoctos, adhuc prope informes, eorum tamen populares, ex moribus illorum æstimaturos legem Christianam. Promittit ergo se quamprimum illos aditurum, legerent interim, quos dabat iis libros, quibus in proposito nobili firmarentur. At ij Hoaingam reuecti, dies pro mensibus, & annis durare, iterare cum literis nuncios, & protinsum ardentem exigere. Fauitque huic ardori Deus, sextidui iter, diebus quatuor Sambiasius confecit. Appulso alter ex iuuenibus Literatis humanissimè hospitium præbuit, cuius mater clam Patrem ex abdito spectans scire tantum auebat, cuiusmodi formæ essent homines nostri orbis; sed inspecto illo attonita, & palam prodiit, & coram consistens examinabat oculis præsentem silens; nisi quod in discessu audita est apud se dicere [ne pilus quidem abest, ilque omninò ille ipse est.] Hanc anum pro sancta suspiciebant cultores Deorum, tota erat in eorum cultu, eleemosynis, discruciendo ieiuniis corpore, & vigesimum iam annum solo legumine, & olusculis vescabatur. At cernens filiū Nanchino reducem conerematis omnibus simulachris prolixè ad crucem orate, non dubitauit cerebro minutum, nec potuit capere ligna duo rudi manu ab eo decussata dininiora esse Diis metallicis odoratis, atque vnguentatis, fiebatque fermè de illo à ciuibus idem iudicium. Sed hic matri recurrit somnium quo illac oberrans Sambiasius illi fuerat obiectus; hominem sibi visa erat adstare, oris peregrini, promissa barba, Literati cultu modesto & graui, qui se ab Deorum adoratione serio prohibebat, alioqui æternum perituram; imitaretur filium, & amplecteretur legem quam erat professus, cuius illi obseruatione felicitatem spondebat sempiternam. Hæc ab anu tunc pro somniis habita vix anum monerant, quoad inspecto demum Sambiasio hunc esse comperit quem dormiens viderat; ex eo audiuit, quæ sibi tùm dixerat, eruditæque ab eo in diuinis expiata est sacro baptisate cum filio, & eius quem diximus socio inuene Literato. Accessit Imperatoris gener, auctoritatis summæ, ac prudentiæ dynasta, cuius ad Christum ab amentis simulachrorum obsequio, fortis, & improuisa traductio, urbem exiit vniuersam ad inuestigandum cuiusmodi lex esset tam potens, vt

I: 4.
Conuersio
anus ignor.
at simplic.

tam

tam sapientes, & nobiles viros, à Deorum quibus assuerant, aulicos
 veneratione integrè sibi assereret; ac si licuisset Sambiasio moras illic
 diutius trahere, quàm in diem trigésimum quintum; procliuius stu-
 diis Hoaiuga in Christum ferebatur. Triginta dumtaxat cœlesti lauacro
 abluit, Mandarinos tres, Literatos septem, & viginti; feminas octo-
 ginta, ex vulgo totidem, & se Nanchinum illico recepit vbi Doctoris
 Thomæ ardentibus literis inuitabatur Ciamscium, dierum quinque iti-
 nere. Vrbis est perelegans duarum ambitu leucarum, monti saxoso im-
 posita, sed non ita nudo, quin viriditate Pinerorum, natiuus Saxorum
 varietur candor, grata prospicientium voluptate: duo ad radices emer-
 gunt lacus in maris littore, vterque falsus; alter pisce, diues alter sale.
 Ciuitas omnis, vnum Deorum sacrarium, Bonziarum cœnobii infame
 quinquaginta; & Bonziarum sex, sub eorum videlicet magisterio
 castarum: erat illic nobis sacra ædes, & Christianorum cœtus à Sambia-
 sio restitutus, quem viginti diebus Siuzaiis decem (qui est infimus
 Literatorum gradus) aliisque plus centum auxit solenni baptismo ex-
 piatis. Christiani Prouinciæ Chiansi hoc anno, virtutis præcipuæ me-
 rito laudantur; eos magnis sudoribus ad eam sinxerat, & educarat
 Cattaneus, octogenario tunc vicinus, nisi consilio, & exemplo iuua-
 re non poterat; vicem eius supplebat Froes, operarius quidem in pau-
 cis strenuus, sed qui maiores viribus corporis versabat animos; quare
 agendo fortiter, & ferendo sub anni huius medium defecit, qui fuit
 ætatis quinquagesimus primus, Societatis tricesimus, decimus quat-
 tus laborum Sinensium. Huic fuit patria Portus lætus in Lusitania,
 librum edidit de ope præstanda moribundis, & peculiari cultu sacra-
 tissimis Christi vulneribus adhibendo. Parentatum est illi à Christia-
 nis Hancei dies septem, ducenti cadauer humandum ad quinque millia-
 ria extulere, procidentibus in genua ad eius egressum portarum custo-
 dibus ethnicis, & sanctum vocantibus. Huius & Iacobi Rhò obitu,
 concidere vna cogitationes detioyis hoc anno stationibus locandis in
 Sciantun, & Iunnan Prouinciis. Sed longè grauius Sinarum Ecclesiam
 affecere, damna Prouinciæ Fochiensis (quam Cincem dicunt Lusitani)
 Patrum exilia, Christianorum offensio, conuersiones interclusæ, omnia
 narratu tristia, sed causis ortuque tristiora, & libentiùs tacenda nisi
 integritati historiæ deberentur, & possent posteris documento esse.
 Florebat admirabiliter numero, pietate, couersionibus, Christianicas
 Fochiensis, ductu Iulij Alenij Brixienfis, cui eius fundatio cognomen-
 tum Apostoli fecit. Ædes sacræ in ea patebant septemdecim: Focci vr-
 be primaria, P. Manuel Diaz; Ciuencei Alenius, gaudebant se magis
 impares quotidie fieri occupationi ad Dei gloriam crescenti. Ergo huius
 quoque beati laboris ambitus, alios pupugit, est enim ferè vnus diei
 ab hac Prouincia in Fermosam velificatio, ex qua insula naues crebræ
 in Philippinas referebant de multitudine Sinarum tanta Christianismum
 expetente, vt iis nostri satisfacere non possent. Prodromus omnium,
 vadum

125.
 Imprudens
 & damnosa
 quorondam
 peditio.